

ÕPPEKAVA

KEILA 2026

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
1. KEILA LASTEAED VIKERKAARE LIIK JA ERIPÄRA	4
1.1 Liik ja üldandmed	4
1.2 Lasteasutuse eripära	5
1.3 Lasteaia omanäolisus ja traditsioonid	5
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	6
2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	6
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	6
2.3 Alushariduse alusväärtused	7
2.4 Õpikäsitus	7
2.5 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted	8
2.6 Õuesõppekeskkond	9
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	9
3.1 Õppeaasta	9
3.2 Päevakava	9
3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus hoiurühmas	10
3.4 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus rühmas	10
3.5 Õppeviisid ja projektõppe järkjärguline rakendamine	11
3.6 Digitehnoloogia eesmärgipärane kasutamine	12
4. ÜLDOSKUSED JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	12
4.1 Üldoskused	12
5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED JA ARENGUTULEMUSED	14
5.1 Mina ja keskkond – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	14
5.2 Keel ja kõne – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	15
5.3 Matemaatika – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	15
5.4 Kunst – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	15

5.5 Muusika – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	16
5.6 Liikumine – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	16
6. LAPSE ARENGU HINDAMISE JA TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	17
6.1 Hindamise meetodid, vahendid ja dokumenteerimine	18
6.2 Koolivalmiduse hindamise ühtne korraldus	18
7. LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU TOETAMINE	18
7.1 Toe vajaduse märkamine ja esmased kohandused	18
7.2 Koostöö pere ja tugispetsialistidega	19
7.3 Toe rakendamine ja kaasav haridus	19
7.4 Toe dokumenteerimine ja individuaalne arenduskava	19
7.5 Eesti keelest erineva kodukeelega lapse toetamine	19
8. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMAGA	20
9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	20
LISA 1. KOLMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	21
LISA 1A. 1,5–3-AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSTE KUJUNEMINE LASTEHOIUS	23
LISA 1B. 1,5–3-AASTASE LAPSE ARENGU TOETAMISE ORIENTIIRID ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNITI	25
ORIENTIIRIDE KOOSTAMISE ALUSED	29
LISA 2. KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	30
LISA 3. KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED VALDKONNITI	32
LISA 4. LAPSE ARENGU TOETAMISE ORIENTIIRID VANUSES 3–6 AASTAT	38
ORIENTIIRIDE KASUTAMINE JA SEOS RIIKLIKU ÕPPEKAVAGA	50
ALLIKAD	51

SISSEJUHATUS

Keila Lasteaed Vikerkaare õppekava aluseks on haridus- ja teadusministri 7. augusti 2025. a määrusega nr 33 kehtestatud „Alushariduse riiklik õppekava“. Lasteaia õppekava on aluseks rühma aasta tegevuskava koostamisel, õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel, lapse arengu jälgimisel ja hindamisel, lapse individuaalse arengu ja toe vajaduse toetamisel ning koostöös lapsevanematega ja nende nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes. Lasteaias toimub õppimine mänguliste tegevuste kaudu lähtuvalt õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärkidest, sisust ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

Lasteaia õppekavas on järgmised osad:

- Lasteasutuse liik ja eripära
- Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, eesmärgid ja põhimõtted
- Õpikäsitus ning õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted
- Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused
- Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused
- Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted
- Lapse individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused
- Koostöö vanemaga
- Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

1. KEILA LASTEAED VIKERKAARE LIIK JA ERIPÄRA

1.1 Liik ja üldandmed

Liik: munitsipaallasteaed

Asukoht: Keila Lasteaed Vikerkaar asub kahes majas:

- Vikerkaare maja: Põhjatähe 3, Keila
- Sipsiku maja: Pae 2, Keila

Rühmad:

- Lasteaias tegutsevad hoiu- ja lasteaiarühmad ning vastavalt laste vajadustele väiksema laste arvuga rühmad.

1.2 Lasteasutuse eripära

Lasteaia missioon:

Koostöös lapse perega toetame lapse terviklikku arengut, iseseisvust ja õppimise alusoskuste kujunemist, et laps tuleks toime igapäevaelus ning oleks valmis edasiseks õpiteeks.

MOTO – igas inimeses on päike!

Lasteaia visioon:

Olla lasteaed, kus iga laps tunneb end turvaliselt ja väärtustatuna ning tema arengut toetavad kaasaegne ja mitmekesine kasvukeskkond ning usalduslik koostöö perega.

Kolm võtmesõna:

- Lapse heaolu - laps tunneb end turvaliselt, hoituna ja väärtustatuna.
- Areng ja iseseisvus- laps saab mängida, liikuda, uurida, luua, katsetada ning õppida ise tegutsedes.
- Koostöö ja usaldus- pere ja lasteaed tegutsevad lapse arengu ja heaolu nimel ühtse meeskonnana.

Lasteaia põhiväärtused:

SÕBRALIKKUS – lasteaia töötajad suhtlevad kõigiga sõbralikult, on tähelepanelikud ja abivalmid

LOOVUS – tegevuste kaudu realiseeritakse loovaid ideid, mis on huvitavad ja fantaasiarikkad

KOOSTÖÖ – tegutseme ühiste eesmärkide nimel, arvestades üksteise vajaduste ja võimalustega.

Oleme paindlikud, avatud ja usaldusväärsed koostööpartnerid.

USALDUS – loome avatud ja toetavad suhted, peame kinni kokkulepetest ning oleme kolleegidele ja lapsevanematele usaldusväärseks partneriks lapse arengu ja heaolu toetamisel.

Põhiväärtusi toetatakse läbi iseenda eeskujuga, märgates last, kolleegi ja ümbritsevat keskkonda.

1.3 Lasteaia omanäolisus ja traditsioonid

Vikerkaare maja visiitkaardiks on liigirikas talveaed toataimede, akvaariumite, kalade, lindude ja väikeloomadega. Talveaed pakub lastele võimalust vahetult loodust kogeda, seda uurida ning taimede ja loomade elu jälgida. Lisaks asub majas teraapiline tunnetusruum „Võlutuba“, mis pakub võimalusi individuaalseks ja väikerühmatööks ning rahunemiseks ja aja maha võtmiseks nii lastele kui ka täiskasvanutele.

Sipsiku maja visiitkaardiks on väikese maja kodune õhkkond ning avar õueala, mis pakub lastele mitmekülgseid võimalusi mängimiseks, liikumiseks ja õppimiseks.

Meie lasteaias väärtustatakse nii traditsioonide hoidmist kui ollakse avatud uuendustele, muutustele ja paindlikkusele.

Lasteaias on kujunenud traditsiooniks mitmed sportlikud üritused. Igal sügisel korraldab lasteaed spordinädala raames väljaspool lasteaia territooriumi orienteerumisürituse „Liikudes Olümpiale“, kuhu on oodatud osalejad üle Eesti. Igal kevadel toimub lasteaiahoovis „Mudilase olümpia“, kus lapsed ja pered saavad ühiselt osaleda erinevates sportlikes tegevustes.

Emakeelepäeva puhul korraldatakse lasteaias emakeelepäevale pühendatud luulehommik. Luulehommikul on iga aasta erinev teema, kus pered üheskoos kodus otsivad vastavalt teemale luuletuse ning lastel on võimalus esitada õpitud luuletust rühmas ja/või saalis teistele lastele. Rühmades valmivad luuleraamatud, millest hiljem valmib luuleraamatute näitus.

Kevadeti korraldavad koolieelikute rühmad lasteaia personalile tänuürituse, kus lapsed avaldavad tänu praegustele ja varasematele töötajatele, kes on nende lasteaiateekonnal olnud neile toeks ning panustanud nende kasvamisest ja arengusse.

Lasteaia omanäolisust on läbi aastate kujundanud osalemine kohalikes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides ning programmides. Need on toetanud lugemisoskust, tervise- ja keskkonnateadlikkust, kiusamisvaba õhkkonda, digipädevusi, rahvusvahelist koostööd ning õpetajate professionaalset arengut. Olulisemateks kogemusteks on olnud „Lugemispesa“, „Ökokratt“, tervist edendavate lasteaedade võrgustik, „Kiusamisest vaba lasteaed“, Comeniuse ja eTwinningu koostöö, robotikavahendite kasutuselevõtt, „Rohelise kooli“ programm ning koostöö Austraalia lasteaiaiga.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Lähtudes alushariduse riiklikust õppekavast on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ning terviklikku arengut, et:

- kuni kolmeaastasel lapsel kujuneksid eeldused turvaliseks ja eakohaseks toimetulekuks lasteaias;
- kolme- kuni seitsmeaastasel lapsel kujuneksid eeldused igapäevaelus toimetulekuks ja edasiseks õppimiseks.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- Selgitatakse välja lapse arengutase, millest lähtutakse tegevuste eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel;
- Tagatakse igale lapsele eduelamus;
- Toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust;
- Luuakse turvaline, hooliv, vägivallavaba ja koostöine õpi- ja kasvukeskkond;
- Väärtustatakse demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes;
- Lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis
- Väärtustatakse eesti kultuuritraditsioone ning arvestatakse teiste kultuuride eripäraga;
- Toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut mitme keele kasutajana ning märgatakse ja toetatakse last erinevates keelekasutusolukordades
- Kasutatakse digitehnoloogia võimalusi õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks
- Kõik töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

2.3 Alushariduse alusväärtused

Õppe- ja kasvatustegevus põhineb lapsepõlve väärtustamisel ning lapse õigusel täisväärtuslikule, turvalisele ja hoolivale lapsepõlvele. Lasteaias toetatakse lapse vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning luuakse tingimused lapse erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks, eneseteostuseks ja heaolu toetamiseks.

Koostöös koduga kujundatakse ja toetatakse väärtushoiakuid, mis on aluseks lapse õnnelikule ja turvalisele kasvamisele ning ühiskonna toimimisele. Oluliste väärtustena tähtsustatakse ausust, hoolivust, õiglust, lugupidamist enda ja teiste vastu, vastutustundlikkust, terviseteadlikkust, kultuurilist mitmekesisust, sallivust ning keskkonna jätkusuutlikkust.

2.4 Õpikäsitus

Õppimise psühholoogiline alus on lapse kogemused, mis kujunevad koostoimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Õppimine ja õpetamine toimuvad üldõpetuse põhimõttel, arvestades lapse lähima arengu tsooni. Alushariduse riiklik õppekava käsitleb õppimist väljundipõhiselt, pöörates tähelepanu lapse arengu käitumise, teadmiste, hoiakute ja oskuste muutumise kaudu ning väärtustades õppeprotsessi tervikuna.

Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, mille organiseerimisel arvestatakse lapse:

- Füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ning sotsiaalset arengut ja võimeid;
- Kultuurilist ja keelelist tausta;
- Huvisid ja vajadusi.

Õppe- ja kasvatustegevuses on laps aktiivne tegutseja. Teda kaasatakse tegevuste kavandamisse, antakse võimalus teha valikuid ning suunatakse oma tegevust ja kogemust reflekteerima. Oluliseks peetakse lapse loovust, omaalgatuse ja ettevõtlikkuse kujunemist. Lapsega tegelevate täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja ning kujundada lapse arengut toetav keskkond.

Õppimisel väärtustatakse protsessi, lapse küsimusi, katsetamist, eksimist, lahenduste otsimist ning oma kogemuse eakohast mõtestamist.

2.5 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond on lapse arengut ja õppimist toetav vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna tervik, mis kannab alushariduse alusväärtusi ning soodustab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja arengut iseseisvaks, algatusvõimeliseks ning aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkonna loob õpetaja koostöös laste, abiõpetajate ja teiste töötajatega, kaasates vajadusel vanemaid; lastehoiurühmas täidab seda rolli lapsehoidja. Keskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest ja vajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja sisust.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- Lähtutakse lapse heaolust, ühistele väärtustele tuginevatest kokkulepetest ning lastehoiu ja lasteaia tavadest;
- luuakse usaldav, sõbralik, pinge- ja vägivallavaba õhkkond;
- suunatakse lapsi üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema;
- väärtustatakse ja tunnustatakse ideede ning arvamuste paljusust;
- tagatakse aeg mõtestamiseks, mõttevahetuseks ja tagasisideks;
- kujundatakse heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse ning kõikidele lastele tagatakse võrdsed võimalused;
- kohandatakse tegevusi, õpet ja õppematerjale paindlikult, võimaldatakse valikute tegemist ning luuakse võimalused aktiivseks osaluseks;
- tehakse koostööd vanematega.

- Lapsi kaasatakse eakohaselt õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisse ning ühiste kokkulepete loomisse.

Füüsilise keskkonna kujundamisel:

- tagatakse turvalisus;
- tehakse õppeprotsess nähtavaks;
- tagatakse õppe- ja mänguvahendite kättesaadavus ja mitmekesisus;
- luuakse võimalusel füüsiline keskkond, mis on lihtsasti ümberkohaldatav, paindlik ning aktiivset liikumist võimaldav liigendatud rühmaruum, mis võimaldab tegutseda alarühmades ja pakub võimalusi omaette olemiseks;
- luuakse võimalused mängimiseks ja aktiivseks liikumiseks ruumides ja õues.

Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi lastehoiu ja lasteaia siseruumides ning õues, samuti väljaspool lastehoidu ja lasteaeda.

2.6 Õuesõppekeskkond

Õuesõpe on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa. Mõlema maja õueala ning lasteaia lähiümbrust kujundatakse ja kasutatakse eesmärgipärase, turvalise, uurimusliku, loova ja liikumist toetava õpikeskkonnana. Õuekeskkond võimaldab vabamängu, vaatlemist, katsetamist, looduse uurimist, liikumist, loovtegevusi ja projektõpet eri aastaagadel. Õppevahendid on võimalusel lastele kättesaadavad ning olemasolevaid looduslikke ja loodud õueala võimalusi kasutatakse paindlikult õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ning laste huvidest lähtudes.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Lasteaias toimub laste süsteemne, järjepidev ja eesmärgistatud arendamine aastaringiselt.

3.1 Õppeaasta

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Suveperioodil jätkub õppe- ja kasvatustegevus paindlikus vormis, lähtudes laste huvidest, mängust, liikumisest ja õuesõppest ning võimaldades õppeaasta jooksul kujunenud oskusi rakendada ja kinnistada.

3.2 Päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus põhineb rühma päevakaval, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, mäng, vabategevused ning õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakava koostamisel arvestatakse laste arenguvajadusi ja vanuserühma.

Lastele tagatakse igapäevaselt võimalus õues viibimiseks ja liikumiseks, arvestades ilmastikuolusid, laste vanust, tervist ja päevakava. Lapse regulaarne ja õigeaegne lasteaeda saabumine toetab tema turvatunnet, päevarütmi ning võimalust osaleda rühma ühistes õppe- ja kasvatustegevustes. Lapse lasteaeda toomisel ja koju viimisel arvestab vanem rühma päevakava ning lasteaia kodukorras sätestatud korraldusega. Tavapärasest erineva saabumis- või lahkumisaja korral teavitab vanem sellest eelnevalt rühma töötajaid.

Päevakava kinnitab direktor.

3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus hoiurühmas

Hoiurühmas lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, individuaalsest rütmist ja turvatundest. Päevakava on sujuv ja pingevaba ning võimaldab paindlikke üleminekuid igapäevatoimingute, mängu, puhkamise, õues viibimise ja täiskasvanu algatatud tegevuste vahel.

- üldoskusi toetatakse mängu, igapäevatoimingute, suhtlemise, liikumise ja meeltega kogemise kaudu;
- erilist tähelepanu pööratakse sotsiaalsete oskuste, eneseregulatsiooni, tunnetus- ja õpioskuste ning mänguoskuste kujunemisele;
- laps kaasatakse eakohaselt kogu tegevusprotsessi: ettevalmistamisse, valikute tegemisse, tegutsemisse ja korrastamisse;
- vaba mängu jaoks tagatakse piisavalt aega ning täiskasvanu toetab vajadusel mänguoskuse kujunemist;
- lapse arengut jälgitakse igapäevaselt ning tähelepanekuid kasutatakse keskkonna ja tegevuste kohandamiseks.

3.4 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus rühmas

Õpetajad koostavad lasteaia õppekava alusel rühma aastaplaani ELIISi keskkonnas õppeaasta alguses, hiljemalt septembri lõpuks. Aastaplaan on nähtav rühmaga seotud töötajatele ning tehakse ELIISis nähtavaks rühma lapsevanematele. Õppeaasta lõpus analüüsivad õpetajad aastaplaani täitmist ning õppejuht kinnitab aastaplaani koos õppeaasta kokkuvõtva analüüsiga.

Aastaplaani olulised punktid on:

- Rühma iseloomustus
- Õppeaasta eesmärgid ja põhimõtted
- Õppekorraldus ja meetodid

- Eakohase ja arendava õpikeskkonna kavandamine
- Osalemine projektides
- Perega koostöö põhimõtted
- Laste huvidest ja arenguvajadustest lähtuvad fookused
- Rühma meeskonna professionaalne areng: koolitusvajadused ja kavandatud enesetäiendamine

Aastaplaani analüüsi põhimõtted: Rühma õppeaasta tegevuskava analüüsitakse õppeaasta lõpus, hinnates seatud eesmärkide saavutamist, kasutatud õppeviiside ja õpikeskkonna sobivust, laste arenguvajadustega arvestamist ning koostööd peredega. Analüüsi tulemusi kasutatakse järgmise õppeaasta tegevuste ja eesmärkide kavandamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb dokumenteerimisel. Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks:

- Õppe- ja kasvatustegevuse seos õppekavaga
- Eesmärgid
- Tegevused
- Teemakäsitus
- Kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest
- Õppimise protsess (kogemused, tegevused)
- Laste kognitiivne potentsiaal (arutlusoskus, väljendatud seisukohad, teadmised).
- Rühma meeskonna koolitusvajadused, kavandatud enesetäiendamine ja õpitu rakendamine õppe- ja kasvatustegevuses.

Pedagoogiline dokumenteerimine on õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise, analüüsimise ja edasiarendamise vahend. Dokumenteerimise kaudu tehakse ELIISI keskkonnas nähtavaks lapse ja rühma õppimise protsess, huvid, mõtted, küsimused, kogemused ja areng. Kogutud tähelepanekuid analüüsitakse ning nende põhjal kavandatakse järgnevaid tegevusi, kohandatakse õpikeskkonda ja seatakse uusi eesmärgi.

Rühma õppimise ning õppe- ja kasvatustegevuse analüüsi jagatakse lapsevanematega ELIISI keskkonnas päeva tagasiside ja perioodiliste kokkuvõtete kaudu. Tagasisides kirjeldatakse tegevuste eesmärgi, laste õppimist ning tähelepanekutest lähtuvaid edasisi tegevusi ja eesmärgi. Konkreetse

lapse arengut puudutavaid tähelepanekuid, nende analüüsi ja edasisi arengueesmäärke jagatakse tema vanemaga ELIISI individuaalse tagasiside ja lapse arengukaardi kaudu ning arutatakse vajaduse korral vestlusel. Lapse arengu toetamiseks vajalikud edasised tegevused lepatakse kokku koostöös vanematega.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus toimub vastavalt päevakavale igapäevatoimingute, mängu ning kavandatud ja spontaansete tegevuste kaudu. Lapsed tegutsevad nii individuaalselt kui ka väikestes rühmades. Kavandamisel arvestatakse laste vajadusi, alushariduse alusväärtusi, keskkonda ja põhimõtet „lähemalt kaugemale“. Tegevuste valikul lähtutakse eesmärkidest, lõiminguvõimalustest ja vajalike vahendite olemasolust ning kavandatakse õpetajate, abiõpetajate, lapsehoidjate ja teiste töötajate kaasamine. Võimaluse korral tutvutakse õpitavaga selle loomulikus keskkonnas.

3.5 Õppeviisid ja projektõppe järkjärguline rakendamine

Õppeviiside valikul lähtutakse lapse aktiivsusest, huvidest, kogemustest ja arenguvajadustest. Kavandatud tegevuste kõrval väärtustatakse spontaanselt tekkivaid tegevusi, lapse algatusi ja päevakajalisi õppimisvõimalusi.

Projektõpet rakendatakse järk-järgult. Projekti teema võib kasvada välja laste küsimustest, huvidest, mängust või ümbritsevas keskkonnas märgatust. Lapsed osalevad eakohaselt eesmärkide sõnastamises, tegevuste kavandamises, uurimises, tulemuste nähtavaks tegemises ja protsessi mõtestamises. Projektõpe lõimib valdkondi ning võib hõlmata koostööd perede, kogukonna ja teiste asutustega.

Projektide kestus ja ulatus sõltuvad laste huvist, vanusest, teemast ning rühma võimalustest.

3.6 Digitehnoloogia eesmärgipärane kasutamine

Digiõppe eesmärk on kujundada lapse loovat, eesmärgipärast, heaperemehelikku ja turvalist tehnoloogiakasutust ning arendada probleemilahendusoskust, loogilist mõtlemist, koostööoskust ja meediakirjaoskust. Digipädevusi toetavaid tegevusi võib läbi viia nii digivahenditega kui ka ilma nutiseadmeteta, näiteks tegevuste ja sündmuste õige järjekorra leidmise, juhiste koostamise ja järgimise, liikumismängude, rollimängude ning programmeerimise põhimõtteid tutvustavate mänguliste tegevuste kaudu.

4. ÜLDOSKUSED JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

4.1 Üldoskused

Riiklikus õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- Mänguoskused:

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

- Tunnetus- ja õpioskused:

Tunnetusoskus on oskus tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskus on lapse suutlikkus oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada – hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

- Sotsiaalsed oskused:

Sotsiaalsed oskused on oskused teistega suhelda, tajuda iseennast ja kaaslast, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda koostöömõttest võimaldavatest eetilistest tõekspidamistest.

- Eneseregulatsiooni oskused:

Eneseregulatsiooni oskused on oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise. Kuni kolmeaastaste laste puhul esitatakse kõik arengutulemused üldoskuste põhisel.

Üldoskuste arengut toetavad kõik lastega töötavad täiskasvanud kogu päeva jooksul, sealhulgas mängus, igapäevatoimingutes, õues viibides ja kavandatud tegevustes.

Riikliku õppekava läbimisel omandatud üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

Riiklikus õppekavas sätestatud kolmeaastase ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused on esitatud käesoleva õppekava lisades 1 ja 2.

5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED JA ARENGUTULEMUSED

Riiklikus õppekavas sätestatud kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad valdkondlikud arengutulemused on esitatud käesoleva õppekava lisa 3.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse erinevaid valdkondi. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused esitatakse kuues valdkonnas:

Valdkondi käsitletakse lõimitult ning neile ei määrata kohustuslikku tegevuste arvu nädalas. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel jälgitakse, et kõik valdkonnad ja üldoskused oleksid järjepidevalt ning tasakaalustatult toetatud. Tegevuste sisu, korraldus ja kestus lähtuvad laste vanusest, arengutasemest, huvidest ja vajadustest ning tegevuse eesmärgist ja iseloomust. Üks tegevus võib toetada samaaegselt mitme valdkonna ja üldoskuse arengut.

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika;
- 6) liikumine.

5.1 Mina ja keskkond – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- toetada last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundma õppimisel ja mõistmisel;
- suunata last ümbritsevat keskkonda mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
- suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
- suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;
- suunata last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis- ja digikeskkonna erinevusi.

5.2 Keel ja kõne – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
- luua lapsele võimalusi eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
- pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
- suunata last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lastehoidu ja lasteaeda;
- õpetada last suhtlemisel keele- ja kõnevahendeid kasutama;
- suunata last ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;
- toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
- toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

5.3 Matemaatika – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
- suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;
- seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut
- toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

5.4 Kunst – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- luua lapsele võimalusi saada kunstilisi elamusi, tunda loomisest rõõmu ning väljendada end visuaalselt;

- toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
- luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundma õppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
- luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks;
- seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

5.5 Muusika – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
- julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse;
- luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
- tutvustada lapsele Eesti muusikalist pärandit.

5.6 Liikumine – õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- äratada ja toetada lapses huvi liikumise vastu, pakkudes talle mitmekesiseid ja eakohaseid liikumisvõimalusi ning võimaldades kogeda liikumiserõõmu nii üksi kui ka koos teistega erinevates keskkondades ja tingimustes;
- rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega;
- suunata lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut läbi erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu;
- suunata last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutustes sooritamisel kasutama mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- tagada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (näiteks matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude) ja juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

6. LAPSE ARENGU HINDAMISE JA TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu hindamine (edaspidi hindamine) on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanemaga.

Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad ja lapsehoidjad lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevustes.

Hindamise aluseks on lapse eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Lapse vanuselised arengulised orientiirid ja eeldatavad arengutulemused on esitatud õppekava lisades 1, 1A, 1B, 2, 3 ja 4. Vanuselisi arengulisi orientiire ja eeldatavaid arengutulemusi kasutatakse lapse individuaalse arengu jälgimise, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ning vajadusel toe planeerimise alusena, arvestades seejuures lapse individuaalset arengutempot. Vanuselisi orientiire ei käsitleta lapsele esitatavate jäikade vanusenõuetena, vaid neid kasutatakse lapse arengutee mõtestamiseks ja järgmiste jõukohaste arengusammude kavandamiseks. Vanemale tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi, saavutusi ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Lapse arengut ei võrrelda teiste laste arenguga; hindamisel lähtutakse lapse individuaalsest arengust, varasematest tähelepanekutest ja eakohastest arengutulemustest.

Lastehoius lapsehoidja või õpetaja ja lasteaias õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ning vajadusel viib lapse arengu toetamiseks vanemaga läbi arenguveestluse, kus:

- annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- vanem esitab seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
- lepatakse kokku mõlema osapoole edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

Arenguveestluse kokkuvõtte ja lapse arengu toetamiseks kokkulepitud edasised tegevused dokumenteeritakse ELIISI keskkonnas ning tehakse lapsevanemale seal kättesaadavaks. Lapse arengu hindamise ja toetamise dokumendid, sealhulgas arenguveestluste kokkuvõtted, on lapsevanemale nähtavad lapse lasteaias käimise ajal. Lapse lasteaiast lahkumisel andmed arhiveeritakse.

Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed ELIISi keskkonnas koolivalmiduskaardi, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi. Koolivalmiduskaart tehakse lapsevanemale ELIISi keskkonnas kättesaadavaks ning lapsevanem kinnitab seal kaardiga tutvumise.

6.1 Hindamise meetodid, vahendid ja dokumenteerimine

Lapse arengu hindamisel, jälgimisel ja analüüsimisel kasutatakse mitmest allikast kogutud teavet. Meetodid ja vahendid valitakse vastavalt lapse vanusele, arengule ja hindamise eesmärgile.

Arengu jälgimine on järjepidev igapäevane protsess; kirjalik arengukokkuvõtte koondab olulisemad tähelepanekud ja kirjeldab lapse arengut tervikuna vähemalt üks kord õppeaastas.

- igapäevane vaatlus mängus, tegevustes, suhtlemisel ja igapäevatoimingutes;
- vestlus lapsega ning lapse mõtete, küsimuste ja eneseanalüüsi dokumenteerimine;
- lapse tegevusprotsessi ja tööde analüüs, fotod ning pedagoogiline dokumenteerimine;
- eakohased mängulised ja praktilised ülesanded;
- vanema ja tugispetsialistide tähelepanekud;
- ELIIS-i ühine arengukaart ning vajadusel individuaalse arengu jälgimise kaart.

Kõik rühmad kasutavad ELIIS-is kokkulepitud ühtseid arengukaardi ja koolivalmiduskaardi põhju. Kasvumapp ei ole kohustuslik lapse arengu hindamise vahend; lapse töid ja protsessi dokumenteeritakse eesmärgipäraselt valitud viisil. Hindamisandmeid töödeldakse konfidentsiaalselt. Töötajate juurdepääs piirdub tööülesannete täitmiseks vajalike andmetega ning lapsevanemale tehakse nähtavaks tema lapse arengu hindamise ja toetamise dokumendid.

6.2 Koolivalmiduse hindamise ühtne korraldus

Koolivalmidust hinnatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse käigus lapse üldoskuste ja valdkondlike arengutulemuste alusel. Võrreldavuse ja järjepidevuse tagamiseks kasutavad koolieelikute rühmad ühist arengukaarti, koolivalmiduskaarti ning lasteaias kokkulepitud mängulist arengumängu või intervjuud. Tulemusi tõlgendatakse koos muude tähelepanekute ja lapse individuaalse arengulooga; üksik ülesanne ei ole koolivalmiduse kohta otsuse tegemise ainus alus.

7. LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU TOETAMINE

7.1 Toe vajaduse märkamine ja esmased kohandused

Lapse toe vajaduse varajane märkamine on kõigi lapsega töötavate täiskasvanute ühine ülesanne ning algab lapse igapäevasest vaatlusest ja koostööst perega. Märkatud vajadusele reageeritakse

võimalikult vara. Esmalt kohandatakse vastavalt lapse vajadusele keskkonda, vahendeid, tempot, juhiseid ja osalemisviisi ning jälgitakse kohanduste mõju lapse toimetulekule ja arengule.

7.2 Koostöö pere ja tugispetsialistidega

Lapse toe vajadust ja rakendatavaid kohandusi arutatakse koostöös vanemaga. Vajaduse ilmnemisel kaasatakse lapse toetamisse sobivad tugispetsialistid ja tugiteenused. Toe korraldamist koordineerib direktori määratud tugiteenuste koordineerija.

7.3 Toe rakendamine ja kaasav haridus

Keila Lasteaed Vikerkkaar väärtustab kaasavat haridust, pakkudes igale lapsele võimalust osaleda rühma igapäevategevustes vastavalt oma võimetele ja vajadustele. Individuaalse lähenemise korral kohandatakse keskkonda, vahendeid, tempot, juhiseid ja osalemisviisi. Lapse osalemist tegevustes toetatakse viisil, mis arvestab tema individuaalsete vajaduste ja heaoluga. Kui tegevus põhjustab lapsele tugevat ebamugavust või ülekoormust, kohandatakse tegevust, pakutakse talle sobivat alternatiivi ning toetatakse järkjärgulist osalemist.

Vajaduse korral rakendatakse lapsele sobivaid tugimeetmeid, sealhulgas tugiisiku tuge.

7.4 Toe dokumenteerimine ja individuaalne arenduskava

Lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile ELIISi keskkonnas kantakse info toe vajaduse väljaselgitamiseks tehtud tähelepanekute ja hindamiste, rakendatud tugimeetmete ning nende tulemuslikkuse kohta. Kaardile seatakse arengueesmärgid valdkondades, milles laps vajab täiendavat toetust.

Kui lapse individuaalse arengu toetamiseks on vaja seada täpsemad arengueesmärgid ja kavandada järjepidevad tegevused, koostatakse vajadusel individuaalne arenduskava. Õpetaja koostab selle koostöös abiõpetaja, tugispetsialisti, tugiteenuste koordineerija ja vanemaga riikliku õppekava alusel. Individuaalne arenduskava dokumenteeritakse ELIISi keskkonnas ning tehakse lapsevanemale seal kättesaadavaks.

Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös tugispetsialistide ja vanemaga kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobivusest, eesmärkide saavutamisest ja lapse edasistest vajadustest. Kokkuvõtte dokumenteeritakse ELIISi keskkonnas.

7.5 Eesti keelest erineva kodukeelega lapse toetamine

Lapse, kelle kodune keel ei ole eesti keel, eesti keele omandamist toetatakse vajadusel eraldi eesti keele arengu toetamiseks mõeldud tegevuste kaudu. Eesti keele oskuse toetamisel ja õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset ning vanust.

8. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMAGA

Lastehoiu ja lasteaia töötajad ning vanem teevad koostööd lapse arengu ja tervise toetamiseks. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisesse ja läbiviimisesse kaasatakse võimalusel vanemaid. Vanemaid teavitatakse õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtetest ning alushariduse alusväärtustest.

Õpetaja ja lapsehoidja ning vanem vahetavad regulaarselt informatsiooni lapse arengust, õppimisest ja tervisest ning vanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse.

Õpetaja ja lapsehoidja, lasteaia koostöös tugiteenuste koordineerijaga, loovad vanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse arengu toetamise küsimustes.

Koostöövormid valitakse vastavalt lapse ja pere vajadustele. Nendeks võivad olla:

- Perevestlus ja/või tutvumisvestlus
- Lapsevanemate nõustamine
- Tagasiside küsitlusleht
- Lapsevanemate koosolek
- Ühisüritused ja peod
- Igapäevane suhtlemine
- Info jagamine ja suhtlemine lapsevanematega ELIISI keskkonnas ning juhtkonna ja tugispetsialistidega ka e-posti teel. Lasteaia kodulehel jagatakse üldist infot ning lasteaia Facebooki lehel kajastatakse lasteaia sündmusi ja tegemisi.
- Vanemate osalemine lasteaia hoolekogu töös vastavalt kehtivale korrale.

9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Keila Lasteaed Vikerkaare õppekava vaadatakse läbi vähemalt üks kord õppeaastas. Uuendamisel ja täiendamisel lähtutakse õigusaktidest, sisehindamise tulemustest, õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist ning laste, vanemate ja töötajate põhjendatud ettepanekutest.

Õppekava ja selle muudatused koostab direktor koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega. Enne kinnitamist kuulab direktor ära hoolekogu arvamuse. Õppekava kinnitab direktor käskkirjaga ning õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

LISA 1. KOLMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Alushariduse riikliku õppekava §-s 12 sätestatud kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused.

Üldoskus / valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Mänguoskused	suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
Mänguoskused	kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
Mänguoskused	jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
Mänguoskused	sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
Mänguoskused	kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
Mänguoskused	suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
Mänguoskused	suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.
Tunnetus- ja õpioskused	tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
Tunnetus- ja õpioskused	suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda;
Tunnetus- ja õpioskused	mõistab lihtsamat kõnet;
Tunnetus- ja õpioskused	valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
Tunnetus- ja õpioskused	väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
Tunnetus- ja õpioskused	suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
Tunnetus- ja õpioskused	leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
Tunnetus- ja õpioskused	objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
Tunnetus- ja õpioskused	suudab järgida lihtsat juhust;
Tunnetus- ja õpioskused	oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

Üldoskus / valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Sotsiaalsed oskused	ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
Sotsiaalsed oskused	on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
Sotsiaalsed oskused	osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
Sotsiaalsed oskused	saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
Sotsiaalsed oskused	loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
Sotsiaalsed oskused	jagab mõnikord asju ka teistega;
Sotsiaalsed oskused	algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
Sotsiaalsed oskused	väljendada oma vajadusi ja soove.
Eneseregulatsiooni oskused	tuleb toime vanematest eemalolekuga;
Eneseregulatsiooni oskused	tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
Eneseregulatsiooni oskused	suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
Eneseregulatsiooni oskused	suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
Eneseregulatsiooni oskused	saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
Eneseregulatsiooni oskused	paneab pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

LISA 1A. 1,5–3-AASTASE LAPSE ÜLDOSKUSTE KUJUNEMINE LASTEHOIUS

Lisa toetab lastehoiurühma töötajat 1,5–3-aastase lapse üldoskuste kujunemise individuaalsel ja eakohasel toetamisel. 1,5–2- ja 2–3-aastaste laste kirjeldused on arengulised orientiirid, mitte vanusepõhised nõuded ega riiklikult kehtestatud eeldatavad arengutulemused. Orientiiride rakendamisel lähtutakse lapse senistest oskustest ja lähimast arenguetapist, arvestades tema individuaalset arengutempot ning toevajadust. Lapse arengut käsitletakse tervikliku protsessina ning oskuste kujunemist toetatakse mängu, igapäevatoimingute, liikumise, suhtlemise ja uurimise kaudu. Täiskasvanu loob lapsega turvalise ja toetava suhte, mis soodustab lapse õppimist ja arengut. Alus: Alushariduse riiklik õppekava (2025). Nooremate vanuserühmade kirjeldused on Vikerkaare arengulised orientiirid, mitte riiklikult kehtestatud arengutulemused.

Mänguoskused	
1,5–2-aastase lapse kujunevad oskused	2–3-aastase lapse kujunevad oskused
- uurib mänguasju ja esemeid aktiivselt ning katsetab nende kasutusviise; - kordab tuttavaid mängulisi tegevusi ja jälgendab täiskasvanu igapäevaseid toiminguid; - mängib valdavalt omaette või teise lapse kõrval, kuid märkab kaaslase tegevust; - kasutab lihtsas mängus tuttavaid esemeid nende tavapärase tähenduses; - vajab täiskasvanu tuge mängu alustamisel, jätkamisel ja mänguasjade jagamisel.	- kasutab mängus tuttavaid esemeid eesmärgipäraselt ning hakkab neid kasutama ka asendusvahendina; - jälgendab ja kordab mängus igapäevaelus kogetut ning seob mitu lihtsat mängutoimingut; - tekivad lihtsad rollimängu elemendid; - tunneb huvi teiste laste mängu vastu, jälgib, jälgendab ja ühineb mänguga täiskasvanu toel; - harjutab lihtsate mängureeglite järgimist ja ühises mängus püsimist.
Tunnetus- ja õpioskused	
1,5–2-aastase lapse kujunevad oskused	2–3-aastase lapse kujunevad oskused
- tunneb huvi ümbritseva vastu ning uurib esemeid ja nähtusi erinevate meeltega; - kordab tegevusi, et näha nende mõju ja tulemust; - keskendub huvipakkuvale tegevusele	- uurib, katsetab, võrdleb ja otsib lihtsaid lahendusi; - püsib huvipakkuva tegevuse juures järjest kauem; - mõistab lihtsat kõnet ja järgib tuttavaid

lühiajaliselt; - tunneb ära tuttavaid inimesi, esemeid, tegevusi ja igapäevaseid olukordi; - mõistab lihtsaid üheosalisi juhiseid ning reageerib tuttavatele sõnadele ja väljenditele; - lahendab lihtsaid praktilisi olukordi katsetamise ja täiskasvanu toel.	juhiseid; - kasutab järjest enam sõnu ja lühikesi lauseid oma mõtete, soovide ja kogemuste väljendamiseks; - märkab esemete sarnasusi ja erinevusi ning rühmitab neid lihtsa tunnuse alusel; - kasutab varasemat kogemust tuttava probleemi lahendamisel; - pane lihtsa terviku kokku osadest.
---	---

Sotsiaalsed oskused

1,5–2-aastase lapse kujunevad oskused	2–3-aastase lapse kujunevad oskused
- otsib turvatunnet tuttavalt täiskasvanult ja loob temaga kontakti; - märkab teisi lapsi, jälgib nende tegevust ja mängib nende kõrval; - algatab suhtlust žestide, hääliksuste, pilgu ja sõnadega; - väljendab oma soove, vajadusi ja vastumeelsust eakohasel viisil; - osaleb tuttava täiskasvanuga lihtsas ühistegevuses; - vajab täiskasvanu abi mänguasjade jagamisel, ootamisel ja konfliktide lahendamisel.	- algatab järjest enam suhtlust laste ja täiskasvanutega; - tunneb huvi ühistegevuse ja mängukaaslaste vastu ning jälgendab kaaslast; - osaleb täiskasvanu toel lühiajalises ühises mängus või tegevuses; - hakkab mõistma lihtsaid rühma kokkuleppeid ja igapäevaseid sotsiaalseid tavasid; - väljendab oma vajadusi ja soove üha enam sõnadega; - harjutab täiskasvanu toel ootamist, jagamist, abistamist ja kaaslasega arvestamist; - tunneb ära enda ja tuttavate inimeste lihtsaid väliseid tunnuseid.

Eneseregulatsiooni oskused

1,5–2-aastase lapse kujunevad oskused	2–3-aastase lapse kujunevad oskused
- vajab tunnete reguleerimisel tuttava täiskasvanu lähedust, rahustamist ja abi; - harjutab vanemast eemalolekut ning toetub turvalisele päevarütmile ja tuttavatele	- tuleb tutavas keskkonnas järjest paremini toime vanemast eemalolekuga; - talub täiskasvanu toel paremini tegevuste vahetumist ja lühiajalist ootamist;

täiskasvanutele; - vajab ühelt tegevuselt teisele üleminekuks ettevalmistamist ja täiskasvanu tuge; - väljendab tugevaid tundeid vahetult ning hakkab täiskasvanu toel neid rahustama; - osaleb lihtsates eneseteenindustoimingutes ja proovib teha jõukohaseid tegevusi ise; - osaleb täiskasvanu juhendamisel mänguasjade ja vahendite korrastamises.	- hakkab kasutama täiskasvanu toel lihtsaid rahunemisviise ja sõnu tunnete väljendamiseks; - mõistab lihtsaid piire ja kokkuleppeid, kuid vajab nende järgimisel veel järjepidevat tuge; - proovib järjest iseseisvamalt süüa, riietuda, pesta käsi ja kasutada tualetti vastavalt oma arengule; - paneab täiskasvanu juhendamisel kasutatud vahendeid oma kohale.
---	---

LISA 1B. 1,5–3-AASTASE LAPSE ARENGU TOETAMISE ORIENTIIRID ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNITI

Lisa toetab lastehoiurühma töötajat 1,5–3-aastase lapse arengu eakohasel ja individuaalsel toetamisel. Kirjeldused on arengulised orientiirid, mitte lapsele esitatavad kohustuslikud vanusepõhised nõuded. Kuni kolmeaastase lapse puhul lähtutakse õppekavas eelkõige üldoskuste kujunemisest; valdkondlikud orientiirid aitavad kavandada mängulist, lõimitud ja igapäevaeluga seotud õppe- ja kasvatustegevust. Orientiiride koostamisel on lähtutud kehtiva alushariduse riikliku õppekava kuuest valdkonnast ja nende õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtetest ning arenguliselt sobiva praktika põhimõtetest: lapse seniste oskuste, lähima arenguetaapi ja individuaalse arengutempo arvestamisest, tegevuspõhisest õppimisest, mängust, uurimisest ja katsetamisest, lapse aktiivsest osalusest ning täiskasvanu loodud turvalisest ja toetavast suhtest lapsega. Täiskasvanu ülesanne on märgata lapse algatusi, neile vastata, luua jõukohaseid õppimisvõimalusi ning toetada last igapäevastes olukordades.

Mina ja keskkond		
1,5–2-aastase lapse arengulised orientiirid	2–3-aastase lapse arengulised orientiirid	Täiskasvanu toetav tegevus
tunneb ära lähedased inimesed, tutvavad ruumid,	nimetab ja kirjeldab tuttavaid inimesi, esemeid, loomi, tegevusi	nimetab lapse tegevuse ja kogemuse käigus nähtut ning

esemed ja igapäevased tegevused; - uurib ümbrust meelte ja liikumise kaudu; - osaleb täiskasvanu toel lihtsates igapäevatoimingutes; - märkab looduses ja lähiümbruses tuttavaid objekte ning nähtusi; - harjutab lihtsaid turvalise käitumise viise; - väljendab oma soove, vajadusi ja ebamugavust.	ja nähtusi; - märkab lihtsaid muutusi looduses ja igapäevakeskkonnas; - osaleb jõukohastes korraldamis-, hoolitsemis- ja eneseteenindustoimingutes; - hakkab mõistma lihtsaid tervise-, hügieeni- ja ohutuskokkuleppeid; - tunneb huvi oma pere, rühma ja lähiümbruse vastu; - õpib täiskasvanu eeskujul hoidma loodust, vahendeid ja ühist keskkonda.	seob uue tuttavaga; - pakub uurimiseks pärisesemeid, loodusmaterjale ja turvalisi argiolukordi; - sõnastab lapse tegevusi, tundeid ja tähelepanekuid; - kaasab last igapäevatoimingutesse ja annab jõukohaseid valikuid; - kujundab turvalisi harjumusi eeskujul, korduse ja rahuliku juhendamise kaudu; - võimaldab iga päev õues liikuda, uurida ja märgata.
--	---	---

Keel ja kõne

1,5–2-aastase lapse arengulised orientiirid	2–3-aastase lapse arengulised orientiirid	Täiskasvanu toetav tegevus
- mõistab tuttavaid sõnu, väljendeid ja lihtsaid juhiseid; - suhtleb pilgu, žestide, häälsuste, üksiksõnade ja kujuneva kõne abil; - nimetab või püüab nimetada tuttavaid inimesi, esemeid ja tegevusi; - tunneb huvi pildiraamatute, laulude, liisusalmide ja sõnamängude vastu;	- kasutab järjest enam sõnu ja lihtsaid lauseid oma soovide, kogemuste ja mõtete väljendamiseks; - osaleb lühikeses vestluses ning vastab lihtsatele küsimustele; - nimetab pildidel ja ümbruses nähtut ning kirjeldab lihtsaid tegevusi; - kuulab lühikesi jutte, luuletusi ja laule ning kordab tuttavaid sõnu ja väljendeid; - tunneb huvi raamatute vastu	- vastab lapse pilgule, žestile, häälsusele ja kõnekatsele ning annab suhtlusele tähenduse; - räägib lapsega igapäevatoimingute ajal selgelt, loomulikult ja rikkalikult; - laiendab lapse ütlust ilma vigadele keskendumata; - loeb iga päev ette, vaatab koos lapsega pilte, laulab ja kasutab riime; - annab lapsele aega vastata ega räägi tema eest; - toetab mitmekeelse lapse kõiki

• kuulab lühikest kõnet või juttu, kui täiskasvanu toetab tähelepanu.	ja osaleb ühises pildiraamatu vaatamises; • katsetab kõnes uusi sõnu ja grammatilisi vorme.	keeli väärtustavalt ning loob eesti keeleks tähenduslikke suhtlusolukordi.
---	---	--

Matemaatika

1,5–2-aastase lapse arengulised orientiirid	2–3-aastase lapse arengulised orientiirid	Täiskasvanu toetav tegevus
• uurib esemete kuju, suurust, raskust ja omadusi tegutsedes; • sobitab, asetab sisse-välja, peale-alla ja kokku-lahku; • märkab lihtsaid erinevusi, näiteks suur-väike või üks-palju; • rühmitab või sobitab tuttavaid esemeid täiskasvanu toel; • puutub arvude, loendamise ja ruumimõistetega kokku igapäevases kõnes ja mängus.	• võrdleb esemeid suuruse, kuju, värvi või muu nähtava tunnuse järgi; • rühmitab esemeid ühe lihtsa tunnuse alusel; • kasutab kujunevalt ruumi- ja suurusmõisteid, näiteks sees, peal, all, suur, väike; • märkab hulga erinevusi ja osaleb esemete loendamises; • järjestab lihtsaid tegevusi ja esemeid; • paneb kokku lihtsaid puslesid ja tervikuid.	• kasutab matemaatilist keelt loomulikes olukordades, mitte eraldiseisva drillina; • pakub sorteerimis-, sobitamise-, ladumise-, ehitamise- ja puslemänge; • loendab koos lapsega samme, mänguasju, lusikaid ja muid pärisesemeid; • küsib võrdlemist ja mõtlemist toetavaid lihtsaid küsimusi; • annab lapsele aega katsetada ning lahendust ise otsida; • seob ruumi-, hulga- ja suurusmõisted liikumise ja igapäevatoimingutega.

Kunst

1,5–2-aastase lapse arengulised orientiirid	2–3-aastase lapse arengulised orientiirid	Täiskasvanu toetav tegevus
• jätab jälgi pliiatsi, kriidi, värvi ja muude turvaliste vahenditega; • uurib materjale	• kasutab järjest sihipärasemalt joonistus-, maalimis-, voolimis- ja kleepimisvahendeid; • katsetab värve, kujundeid, jälgi	• väärtustab protsessi ja lapse eneseväljendust rohkem kui täiskasvanu etteantud tulemust;

puudutades, pigistades, rebides, kortsutades ja voolides; • tunneb rõõmu värvist, jäljest ja loomisprotsessist; • tegutseb lühiajaliselt täiskasvanu kõrval või toel.	ja erinevaid materjale; • loob lihtsaid kujutisi ning annab oma tööle tähenduse sõna või tegevuse kaudu; • teeb valikuid materjalide ja tegevusviisi vahel; • tunneb rõõmu oma ja teiste loodust ning vaatleb pilte ja kunstiteoseid eakohaselt.	• pakub ohutuid, mitmekesiseid ja vabalt uuritavaid materjale; • võimaldab lapsel ise valida, katsetada ja korrata; • väldib lapse töö parandamist või täiskasvanu näidise kopeerimise nõuet; • vestleb lapsega loodusest kirjeldavalt ja hinnanguvabalt; • seob kunsti looduse, muusika, liikumise ja igapäevaste kogemustega.
---	---	---

Muusika

1,5–2-aastase lapse arengulised orientiirid	2–3-aastase lapse arengulised orientiirid	Täiskasvanu toetav tegevus
• reageerib muusikale liikumise, häämitsuste ja emotsioonidega; • kuulab lühikesi laule ja helisid; • jäljendab lihtsaid liigutusi, rütme ja häämitsusi; • katsetab eakohaseid rütmi- ja helivahendeid; • osaleb tuttavates laulu- ja ringimängudes täiskasvanu toel.	• laulab kaasa tuttavate laulude sõnu või fraase; • liigub muusika iseloomu ja rütmi järgi; • jäljendab ja kordab lihtsaid rütme; • kasutab eakohaseid pille ja helitekitajaid; • eristab ja märkab erinevaid helisid, tempot ja tugevust; • tunneb rõõmu ühisest musitseerimisest.	• laulab, häälitseb ja liigub koos lapsega ning vastab tema muusikalistele algatustele; • kasutab lühikesi korduvaid laule, liisusalme ja rütmimänge; • võimaldab vabalt liikuda ja muusikale omal viisil reageerida; • pakub turvalisi pille ja igapäevaesemeid helide uurimiseks; • väldib soorituskesksust ning väärtustab osalemist ja rõõmu; • seob muusika päeva rutiinide, mängu ja liikumisega.

Liikumine

1,5–2-aastase lapse arengulised orientiirid	2–3-aastase lapse arengulised orientiirid	Täiskasvanu toetav tegevus
---	---	----------------------------

• liigub aktiivselt vastavalt oma arengule: kõnnib, jookseb, ronib, kükitab, tõuseb ja kannab esemeid; • harjutab tasakaalu ning kehaasendite muutmist; • veeretab, lükkab, tõmbab ja viskab eakohaseid vahendeid; • uurib ruumi ja liikumisvõimalusi; • osaleb lihtsates liikumismängudes täiskasvanu eeskujul.	• jookseb, ronib, hüppab ja muudab liikumissuunda järjest kindlamalt; • harjutab tasakaalu, koordineerimist ja põhiliikumisi erinevates keskkondades; • viskab, veeretab, lööb ja püüab suuri kergeid palle arengutasemele vastavalt; • jälgendab lihtsaid liigutusi ja osaleb liikumismängudes; • kasutab käsi järjest täpsemalt igapäeva- ja loovtegevustes; • tunneb rõõmu aktiivsest liikumisest toas ja õues.	• tagab iga päev rohkelt vaba ja juhendatud liikumist, eriti õues; • kujundab turvalise keskkonna, kus laps saab ronida, tasakaalustada, lükata, tõmmata, kanda ja joosta; • pakub jõukohaseid väljakutseid ega kiirusta last oskuse omandamisel; • kasutab liikumist mängu ja teiste valdkondade loomuliku osana; • toetab peenmotoorikat igapäevatoimingute ja käeliste tegevuste kaudu; • väärtustab lapse liikumiserõõmu, algatusi ja individuaalset arengutempot.
--	---	---

ORIENTIIRIDE KOOSTAMISE ALUSED

1,5–3-aastase lapse arengu toetamise orientiiride koostamisel on lähtutud Eesti alushariduse riiklikust õppekavast. Arenguliste orientiiride ja täiskasvanu toetava tegevuse sõnastamisel on täiendavalt arvestatud Soome varhaiskasvatuse riikliku õppekava ning Euroopa alushariduse kvaliteediraamistiku lapsekeskse, mängulise, kaasava ja lapse terviklikku arengut toetava pedagoogika põhimõtetega.

1,5–2- ja 2–3-aastaste laste kirjeldused on arengulised orientiirid, mitte vanusepõhised arengunormid ega riiklikult kehtestatud eeldatavad arengutulemused. Need on Vikerkaare pedagoogiline töövahend lapse individuaalse arengu jälgimiseks ja toetamiseks. Eesti alushariduse riiklik õppekava sätestab kuni kolmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused üldoskuste põhisel.

Kirjelduste koostamisel kasutatud alusmaterjalid:

- Alushariduse riiklik õppekava (2025).
- Finnish National Agency for Education. (2022). National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care 2022.

- Council of the European Union. (2019). EU Quality Framework for Early Childhood Education and Care.
- Finnish National Agency for Education. National Core Curriculum for ECEC in a nutshell.
- European Union. Quality Framework for Early Childhood Education and Care.

LISA 2. KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Alushariduse riikliku õppekava §-s 13 sätestatud kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused.

Üldoskus / valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Mänguoskused	suudab mängule keskenduda;
Mänguoskused	kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
Mänguoskused	rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
Mänguoskused	näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust;
Mänguoskused	algatab mängu ja arendab mängu sisu;
Mänguoskused	täidab mängudes erinevaid rolle;
Mänguoskused	suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
Mänguoskused	järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
Mänguoskused	tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.
Tunnetus- õpioskused	ja suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;
Tunnetus- õpioskused	ja saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
Tunnetus- õpioskused	ja suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust;

Üldoskus / valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Tunnetus- õpioskused	ja esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
Tunnetus- õpioskused	ja esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;
Tunnetus- õpioskused	ja saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
Tunnetus- õpioskused	ja kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
Tunnetus- õpioskused	ja kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
Sotsiaalsed oskused	tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda;
Sotsiaalsed oskused	püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
Sotsiaalsed oskused	oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
Sotsiaalsed oskused	teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
Sotsiaalsed oskused	järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
Sotsiaalsed oskused	mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
Sotsiaalsed oskused	osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
Sotsiaalsed oskused	suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.
Eneseregulatsiooni oskused	suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada;

Üldoskus / valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Eneseregulatsiooni oskused	kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
Eneseregulatsiooni oskused	suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
Eneseregulatsiooni oskused	erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
Eneseregulatsiooni oskused	täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
Eneseregulatsiooni oskused	saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

LISA 3. KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED VALDKONNITI

Alushariduse riikliku õppekava §-des 15–22 sätestatud kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused.

Valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Mina ja keskkond	tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
Mina ja keskkond	nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;
Mina ja keskkond	kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
Mina ja keskkond	nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
Mina ja keskkond	nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
Mina ja keskkond	saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
Mina ja keskkond	ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning

Valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
	vajadusel abi kutsuda;
Mina ja keskkond	kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
Mina ja keskkond	selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
Mina ja keskkond	selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
Mina ja keskkond	märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
Mina ja keskkond	tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
Mina ja keskkond	kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
Mina ja keskkond	kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest;
Mina ja keskkond	kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
Mina ja keskkond	liikluses ohutult käituda;
Mina ja keskkond	kirjeldada, tervisliku ja mitmekesise toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
Mina ja keskkond	selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
Mina ja keskkond	kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
Mina ja keskkond	selgitada raha otstarvet;
Mina ja keskkond	teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;

Valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Mina ja keskkond	digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotikaseadmeid.
Keel ja kõne	tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
Keel ja kõne	saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
Keel ja kõne	oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
Keel ja kõne	jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;
Keel ja kõne	kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
Keel ja kõne	valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
Keel ja kõne	oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
Keel ja kõne	tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;
Keel ja kõne	kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
Keel ja kõne	teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	mõistab tuttavalt teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud, ja toimib vastavalt;

Valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
Keel ja kõne – eesti keel teise keelena	teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.
Matemaatika	määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
Matemaatika	võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
Matemaatika	12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
Matemaatika	liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke +, –, =;
Matemaatika	koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
Matemaatika	järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
Matemaatika	kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem;
Matemaatika	orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal;

Valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
Matemaatika	määrata kellaaega täistundides;
Matemaatika	nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses;
Matemaatika	nimetada oma sünnikuud ja -päeva;
Matemaatika	teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
Matemaatika	mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms);
Matemaatika	tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;
Matemaatika	märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.
Kunst	leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
Kunst	mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet;
Kunst	kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;
Kunst	esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
Kunst	kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd;
Kunst	vaatleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;
Kunst	kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
Kunst	luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).
Muusika	laulda eakohaseid laule kaaslastega ja ükski;
Muusika	suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud

Valdkond	Eeldatav üldoskus / arengutulemus
	muusikat iseloomustada;
Muusika	eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
Muusika	oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega;
Muusika	liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;
Muusika	tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega;
Muusika	väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.
Liikumine	suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
Liikumine	peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
Liikumine	sooritab põhiliikumisi pingevabalt nii, et liigutused on koordineeritud;
Liikumine	sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
Liikumine	suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
Liikumine	sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
Liikumine	sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
Liikumine	liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
Liikumine	kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;
Liikumine	mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mänge;
Liikumine	nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

LISA 4. LAPSE ARENGU TOETAMISE ORIENTIIRID VANUSES 3–6 AASTAT

Lisa toetab 3–6-aastaste laste arengu märkamist ning mängulise ja lõimitud õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist. Vanuserühmade kirjeldused on Vikerkaare pedagoogilised arenguorientiirid, mitte kohustuslikud vanusepõhised arengunormid. Orientiiride rakendamisel lähtutakse lapse senistest oskustest ja lähimast arenguetapist, arvestades tema individuaalset arengutempot, huve, keelelist tausta ning toevajadust. Orientiiride koostamisel on lähtutud alushariduse riikliku õppekava üldoskustest ja kuuest valdkonnast ning 6–7-aastase lapse eeldatavatest arengutulemustest.

I. ÜLDOSKUSED

Mänguoskused		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Keskendub ühisele mängule järjest pikemalt. • Leiab mänguvahenditele erinevaid kasutusviise. • Kasutab mängus tuttavaid igapäevaelu sündmusi. • Seob mängulisi tegevusi lihtsaks mängusündmuseks. • Osaleb ühises mängus ja harjutab mänguasjade ning rollide jagamist. • Järgib tuttava mängu lihtsaid reegleid. • Proovib mängus lihtsaid lahendusi, kui mäng ei kulge soovitud. • Osaleb lihtsas võistlus- või reeglimängus täiskasvanu toel. • Harjutab mängus võidu ja kaotuse kogemist täiskasvanu toel.	• Püsib enda valitud mängus ning hoiab mängu teemat. • Kasutab mängus loovalt erinevaid esemeid ja materjale. • Seob mängus erinevaid kogemusi ja teadmisi. • Algatab mängu ja arendab selle sisu koos kaaslastega. • Lepib kaaslastega kokku mängu sisu, rollid ja vahendid. • Järgib kokkulepitud mängureegleid ning tuletab neid vajadusel meelde. • Pakub mängus tekkinud erimeelsusele lahenduse täiskasvanu toel. • Harjutab mängus võidu ja kaotusega toimetulekut. • Mängib reeglimänge ning harjutab kaotusega toimetulekut.	• Keskendub pikemaajalisele mängule ja jätkab alustatud mängu. • Loob ise mänguks vajalikke vahendeid ning kasutab neid eesmärgipäraselt. • Loob kogemuste, teadmiste ja kujutlusvõime põhjal uusi mängusituatsioone. • Kavandab ja arendab mängu sisu järjest iseseisvamalt. • Teeb mängu kavandamisel ja läbiviimisel kaaslastega koostööd. • Mõistab mängureeglite vajalikkust ning oskab tuttava mängu reegleid kirjeldada. • Arutleb mängukaaslastega eri lahenduste üle ning lepib kokku mängu jätkamises. • Järgib reegleid ka ebasoodsa

		tulemuse korral ning kasutab sobivaid viise pettumusega toimetulekuks. • Selgitab tuttava mängu reegleid kaaslastele ning tuleb kaotusega järjest iseseisvamalt toime.
Tunnetus- ja õpioskused		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Uurib, vaatleb, küsib ja katsetab. • Keskendub huvipakkuvale tegevusele järjest pikemalt. • Tegutseb ühe- kuni kaheosalise tuttava juhise järgi. • Võrdleb ja rühmitab tuttavaid esemeid ning nähtusi. • Esitab tuttava nähtuse kohta lihtsaid küsimusi. • Räägib täiskasvanu toel, mida mängus või tegevuses tegi.	• Otsib küsimustele vastuseid vaatlemise, võrdlemise ja katsetamise kaudu. • Püsib eesmärgistatud tegevuses ning püüab alustatu lõpetada. • Järgib mitmeosalisi tuttavaid juhiseid. • Rühmitab erinevate tunnuste alusel ja märkab lihtsamaid põhjuslikke seoseid. • Võrdleb oma tähelepanekuid ja pakub, miks midagi juhtus. • Kirjeldab, mis tal õnnestus ja mis vajab abi.	• Algatab uurimist ja kasutab vastuste leidmiseks erinevaid võimalusi. • Keskendub ka rohkem pingutust nõudvale tegevusele. • Jätab meelde ja täidab järjest keerukamaid juhiseid. • Kasutab varasemaid teadmisi uues olukorras ning otsib probleemile erinevaid lahendusi. • Selgitab oma oletust, katsetab seda ja kirjeldab tulemust. • Mõtestab oma tegevust ning pakub, mida järgmisel korral teisiti teha.
Sotsiaalsed oskused		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Suhtleb kaaslaste ja täiskasvanutega ning osaleb ühistevõttes. • Harjutab jagamist, ootamist ja	• Algatab suhtlust, kuulab kaaslast ning väljendab oma mõtteid. • Teeb ühises tegevuses	• Kohandab suhtlemist olukorra järgi ja arvestab järjest enam kaaslasega. • Sõlmib kokkuleppeid, teeb

kaaslastega arvestamist. • Järgib tuttavaid kokkuleppeid täiskasvanu toel. • Märkab, kui tema tegevus teeb kaaslasele rõõmu või haiget. • Märkab kaaslase emotsiooni täiskasvanu toel. • Valib ühistegevuses täiskasvanu toel kahe võimaluse vahel.	koostööd ja arvestab teiste soovidega. • Järgib kokkuleppeid ning hakkab mõistma nende vajalikkust. • Kirjeldab täiskasvanu toel oma käitumise mõju kaaslasele. • Püüab mõista, miks kaaslane võib end teisiti tunda. • Avaldab arvamust rühma ühiste valikute kohta ja kuulab teiste ettepanekuid.	kompromisse ning osutab ja küsib abi. • Arutleb kokkulepete vajalikkuse üle ja vastutab järjest enam nende järgimise eest. • Arvestab oma käitumise võimalike tagajärgedega ning püüab vajadusel olukorda parandada. • Arvestab vestluses ja ühistegevuses kaaslase tunnete ning vaatenurgaga. • Teeb ühiste otsuste tegemisel ettepanekuid ning arvestab kokkulepitud otsusega.
--	--	---

Eneseregulatsioonioskused

3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Tunneb ära ja väljendab põhilisi tundeid ning rahuneb täiskasvanu toel. • Harjutab ootamist, oma järjekorra arvestamist ja tegevuse katkestamist. • Tegutseb tuttavas eneseteenindustoimingus järjest iseseisvamalt. • Harjutab tuttava tegevuse lõpetamist ja vahendite korrastamist.	• Nimetab oma tundeid ja kasutab täiskasvanu toel sobivaid rahunemisviise. • Juhib tuttavates olukordades järjest enam oma käitumist ning arvestab tagasisidega. • Valib tuttavas olukorras tegevuseks vajalikud vahendid ja küsib abi. • Kavandab täiskasvanu toel tegevuse lihtsaid samme ja lõpetab alustatud töö.	• Kirjeldab oma tundeid ning valib järjest iseseisvamalt sobiva viisi nendega toimetulekuks. • Mõtleb enne tegutsemist võimalikele tagajärgedele ning muudab vajadusel oma käitumist. • Kavandab jõukohase tegevuse samme, jälgib oma tegutsemist ja viib alustatu lõpule. • Algatab ja kavandab jõukohast tegevust, tegutseb sihipäraselt ka pingutust

		nõudva ülesande juures.
--	--	-------------------------

II. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD

Mina ja keskkond		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Räägib endast, oma nimest, vanusest ja talle meeldivatest tegevustest. • Nimetab oma pereliikmeid ja räägib kodust. • Tunneb ja nimetab tuttavaid ameteid. • Tunneb Eesti lippu ja mõnda tuttavat tähtpäeva. • Märkab, et inimesed võivad olla erinevad. • Teab lihtsamaid ohutusreegleid ja pöördub ohu korral tuttava täiskasvanu poole. • Harjutab igapäevaseid hügieenitoiminguid ja teab, et need aitavad tervist hoida. • Hoiab loodust ja oma lähiümbrust täiskasvanu eeskujul. • Märkab kodukoha loodust ja aastaegade muutusi. • Kasutab digivahendit täiskasvanu juuresolekul ja kokkuleppel. • Nimetab tuttavaid kehaosi	• Kirjeldab enda välimust, oskusi ja huvisid. • Kirjeldab oma perekonda ja pere ühiseid tegevusi. • Kirjeldab mõne ameti tegevusi ja töövahendeid. • Nimetab Eesti sümboleid ning osaleb rahva- ja kultuuritraditsioonidega seotud tegevustes. • Mõistab, et inimestel võivad olla erinevad soovid, oskused ja vajadused. • Tunneb ära mõne ohtliku olukorra ja teab, kellelt abi küsida. • Selgitab lihtsal viisil käte, hammaste ja keha puhtuse tähtsust. • Märkab enda tegevuse mõju keskkonnale ning sorteerib ja säästab võimalusel materjale. • Kirjeldab tuttavaid taimi, loomi ja ilmastikunähtusi. • Kasutab tuttavaid digivahendeid eesmärgipäraselt täiskasvanu juhendamisel.	• Kirjeldab enda omadusi, tugevusi ja huvisid ning märkab inimeste erinevusi. • Räägib oma pere traditsioonidest ning võrdleb erinevaid peresid heatahtlikult. • Võrdleb erinevaid ameteid ning mõistab nende vajalikkust. • Kirjeldab Eesti sümboleid ja tuttavaid kultuuritraditsioone. • Suhtub inimeste erinevustesse lugupidavalt ning tunneb huvi erinevate kultuuride vastu. • Kirjeldab võimalikke ohte ning teab, kuidas ohuolukorras tegutseda ja abi kutsuda. • Seostab hügieeni, toitumist, und, puhkust ja liikumist tervisega. • Põhjendab lihtsal viisil, miks loodust ja ressursse tuleb hoida. • Võrdleb loodust eri aastaegadel ja loob lihtsamaid seoseid ilmastiku ning looduses toimuvate muutuste

ning ütleb, kui puudutus ei meeldi. • Märkab oma kodukoha tuttavaid paiku ja loodust. • Tunneb tuttavaid taimi ja loomi. • Harjutab hammaste pesemist ja käte pesemist tuttava päevakava osana. • Märkab, millal vajab puhkust, sööki või liikumist. • Märkab liikluses valgusfoori ja ülekäigurada täiskasvanuga koos. • Märkab raha kasutamist mängupoes. • Tutvub täiskasvanuga koos digivahendi ohutu kasutamise kokkulepetega. • Märkab täiskasvanu toel, et kiusamine ja haiget tegemine ei ole lubatud.	• Mõistab, et tema keha kuulub talle, ning teab, et privaatsed kehaosad on isiklikud. • Võrdleb lähiümbruse looduslikke ja inimese loodud objekte. • Kirjeldab mõne taime ja looma eluks vajalikke tingimusi. • Selgitab lihtsal viisil, miks hambaid ja käsi pestakse. • Räägib tervist toetavatest igapäevastest valikutest. • Harjutab ohutut teeületust ja liiklusreegleid juhendamisel. • Kasutab mängus raha ning kirjeldab selle otstarvet. • Järgib juhendamisel digivahendi kasutamise ja privaatsuse kokkuleppeid. • Kirjeldab, kuidas kiusamine võib kaaslast mõjutada, ja küsib abi.	vahel. • Mõistab lihtsamaid digiturvalisuse põhimõtteid ning kasutab digivahendeid ja robotikavahendeid eesmärgipäraselt. • Selgitab lihtsal viisil privaatsuse ja keha piiride põhimõtteid ning teab, kellelt ebamugavas olukorras abi küsida. • Kirjeldab kodukoha loodust ja inimtegevuse mõju ning märkab loodus-, tehis- ja digikeskkonna erinevusi. • Seostab taimede ja loomade elutingimusi aastaegade ning inimtegevusega. • Kirjeldab hammaste tervise ja isikliku hügieeni hoidmise viise. • Selgitab une, puhkuse, mitmekesise toitumise ja liikumise tähtsust. • Selgitab tuttavaid liiklusohutuse reegleid ja kasutab neid praktilistes olukordades. • Selgitab raha otstarvet ja teeb mängulisi ostuvalikuid. • Nimetab digikeskkonna lihtsamaid ohte ning kasutab juhendamisel digivahendit eesmärgipäraselt ja heaperemehelikult.
--	--	---

		• Selgitab, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud, ning teab, kellelt abi küsida.
Keel ja kõne		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Osaleb vestluses ja väljendab oma soove, mõtteid ning kogemusi. • Kuulab lühikest teksti ning vastab lihtsamatele küsimustele. • Jutustab täiskasvanu toel pildi või oma kogemuse põhjal. • Kasutab igapäevases suhtluses järjest mitmekesisemat sõnavara. • Tunneb huvi raamatute, tähtede ja oma nime kirja pildi vastu. • Jäljendab kirjutamist ja teeb tähenduslikke märke. • Kuulab ja mängib riimide ning sõnade kõlaga. • Kasutab tuttavas suhtluses lihtsaid lauseid. • Vaatab raamatuid ja matkib kirjutamist. • Mängib häälikute ja sõnade kõlaga ning kordab tuttavaid salme.	• Algatab vestlust, kuulab kaaslast ja püsib tuttavate teemal. • Mõistab eakohase jutu põhisisu ja sündmuste järjestust. • Jutustab sündmusest loogilises järjestuses. • Kasutab erinevat tüüpi lauseid ja täpsustab oma mõtet. • Tunneb ära oma nime ning järjest rohkem tähti, mängib häälikute ja riimidega. • Kirjutab või jäljendab oma nime ja tuttavaid tähti. • Märkab sõna algushäälikut ja eristab tuttavaid häälikuid mängus. • Seob mõtteid sõnadega „ja“, „aga“ või „sest“ täiskasvanu eeskujul. • Katsetab tähtede kirjutamist ning kasutab märke oma sõnumi edastamiseks. • Harjutab emakeele häälikute selget hääldamist mängus ja teab peast tuttavaid salme.	• Arvestab vestluses kaaslast ja olukorraga ning väljendab oma mõtteid arusaadavalt. • Kuulab tähelepanelikult ning annab kuuldu põhisisu oma sõnadega edasi. • Jutustab pildi, kogemuse või kuuldud teksti põhjal ning toob välja olulisi detaile. • Kasutab mitmekesisest sõnavara ja järjest keerukamaid lauseid. • Tunneb enamikku tähti, eristab sõna häälikuid ning proovib lihtsamaid sõnu kokku lugeda. • Kirjutab oma nime ja proovib kirjutada lihtsamaid tuttavaid sõnu joonistähtedega. • Eristab sõna häälikuid, määrab nende järjekorda mängulistes ülesannetes ning seostab häälikuid tuttavate tähtedega. • Kasutab oma kogemustest rääkides eri lausetüüpe ja põhjendab mõtteid. • Kirjutab tuttavaid sõnu

		joonistähedega oma arengule vastavalt ja proovib lühikesi sõnu kokku lugeda. • Harjutab häälikute täpset hääldamist ning esitab peast eakohaseid emakeelseid luuletusi ja laule.
Matemaatika		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Rühmitab esemeid ühe nähtava tunnuse järgi. • Eristab, kus on üks ja kus mitu ning võrdleb tuttavaid hulki praktiliselt. • Loendab esemeid mängus ja igapäevatoimingutes. • Märkab praktilises tegevuses, et esemeid saab juurde panna ja ära võtta. • Võrdleb esemeid suuruse ja pikkuse järgi. • Kasutab mõisteid päev ja öö ning märkab päeva tegevuste järjestust. • Kasutab lihtsamaid asukohamõisteid, näiteks peal, all, ees ja taga. • Tunneb ära ringi ja mõne teise tuttava kujundi. • Märkab lihtsaid kordusi ja jätkab lihtsat mustrit. • Märkab, et esemete juurdepanemisel saab neid	• Rühmitab esemeid erinevate tunnuste järgi ja võrdleb hulki. • Kasutab hulki võrreldes mõisteid rohkem ja vähem. • Loendab järjest kasvavas arvupiirkonnas ning seostab arvu esemete hulgaga. • Lahendab mängus lihtsaid juurdepanemise ja äravõtmise olukordi. • Järjestab mõned esemed suuruse või pikkuse järgi. • Kasutab mõisteid eile, täna ja homme ning tunneb aastaaegu. • Kirjeldab esemete asukohta enda ja teiste esemete suhtes. • Tunneb ja nimetab ringi, kolmnurka ja nelinurka. • Jätkab ja loob lihtsamaid mustreid. • Lahendab mängus väikeste hulkadega juurdepanemise ja äravõtmise olukordi. • Mõõdab kokkulepitud	• Rühmitab esemeid ühe või kahe tunnuse alusel ning põhjendab lihtsamat valikut. • Võrdleb hulki ning kasutab mõisteid rohkem, vähem ja võrdselt. • Loendab kindlas arvupiirkonnas, tunneb järjest enam numbrimärke ning seostab numbri hulgaga. • Lahendab esemete ja abivahendite toel lihtsamaid liitmis- ja lahutamisülesandeid. • Järjestab mitu eset ning mõõdab kokkulepitud mõõtevahendiga. • Kasutab järjest täpsemalt ajamõisteid ning teab nädalapäevi ja aastaaegu. • Orienteerub ruumis ja paberil ning kasutab vasaku ja parema mõistet. • Kirjeldab ja võrdleb tasapinnalisi ning mõningaid

rohkem ja äravõtmisel vähem. • Võrdleb kahe eseme pikkust kõrvutades. • Jätkab lihtsat korduvat mustrit. • Koostab väikeste esemete hulkadega mängulisi olukordi. • Märkab kellal numbreid ja seostab päevaosi tegevustega. • Nimetab tuttavaid nädalapäevi ja oma sünnipäeva. • Tutvub mängus eurode ja sentidega ning võrdleb praktiliselt suurusi.	esemelise mõõduga täiskasvanu toel. • Loob kahe tunnuse kordusel põhineva mustri. • Kirjeldab kahe hulga juurdepanemise ja äravõtmise olukordi. • Tunneb kella täistunni kujutist täiskasvanu toel. • Järjestab nädalapäevi ja teab oma sünnikuud. • Tunneb tuttavaid raha- ja mõõtühikuid igapäevaelus.	ruumilisi kujundeid. • Märkab, jätkab ja loob erinevaid mustreid ning põhjendab korduse loogikat. • Lahendab esemete või piltide toel lihtsaid liitmis- ja lahutamisolukordi ning selgitab oma lahendust. • Mõõdab kokkulepitud mõõduga ja võrdleb saadud tulemusi. • Loob, jätkab ja kirjeldab mitmesuguseid korduvaid mustreid. • Koostab kahe esemete hulga järgi lihtsaid matemaatilisi jutukehi. • Seostab tuttavaid tegevusi täistundidega ning harjutab kellaaja määramist täistundides. • Nimetab oma sünnikuu ja -päeva ning harjutab kuude järjestamist. • Kirjeldab euro, sendi, meetri, liitri ja kilogrammi kasutamist tuttavates olukordades.
Kunst		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Kujutab oma kogemusi talle sobival viisil ning tunneb loomisest rõõmu.	• Kujutab tuttavaid inimesi, esemeid ja sündmusi ning lisab järjest enam detaile.	• Kavandab oma ideed ja väljendab kunstitegevuses kogemusi, mõtteid ning

• Katsetab erinevaid kunstivahendeid ja materjale. • Räägib oma tööst. • Osaleb ühises kunstitegevuses. • Märkab tuttavate esemete värvi, kuju ja detaile. • Vaatleb pilte ja kunstiteoseid ning räägib, mida märkab. • Teeb juhendamisel lihtsa foto oma loomingut.	• Kasutab erinevaid materjale, töövõtteid ja tehnikaid. • Kirjeldab oma loomingut ning märkab teiste töödes detaile. • Panustab koos kaaslastega ühise töö loomisesse. • Vaatleb kujutisi ning kirjeldab nähtut ja oma muljeid. • Kirjeldab kunstiteose juures nähtut ja oma muljeid. • Katsetab täiskasvanuga foto või helisalvestise loomist.	- kujutlusvõimet. • Valib oma idee teostamiseks sobivaid materjale ja töövõtteid. • Esitleb oma tööd ning arutleb enda ja kaaslaste loomingut üle heatahtlikult. • Kavandab ja teostab kaaslastega ühise kunstitöö. • Kasutab vaatlemisel märgatud detaile oma loomingus ning selgitab oma valikuid. • Arutleb vaadeldud kunstiteose üle ja kasutab oma loomingut ühise õpikeskkonna kujundamisel. • Loob täiskasvanu juhendamisel lihtsat digitaalset sisu, näiteks foto, heli või video.
---	--	--

Muusika

3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Laulab kaasa tuttavaid lihtsaid laule. • Kuulab lühikest muusikapala ja väljendab oma muljet. • Katsetab rütmipille ja erinevaid helitekitamise viise. • Liigub muusika rütmi ja meeleolu järgi. • Katsetab hääle ja rütmipillidega erinevaid	• Laulab koos teistega ning järgib meloodiat ja rütmi. • Eristab muusika erinevat tempot ja meeleolu. • Mängib lihtsamaid rütme üksi ja koos teistega. • Kohandab liikumist muusika tempo ja iseloomuga. • Loob lühikesi rütmilisi vastuseid ja helijäljendusi.	• Laulab eakohaseid laule koos kaaslastega ja järjest iseseisvamalt. • Kuulab tähelepanelikult ning kirjeldab muusika iseloomu. • Saadab tuttavaid laule ja riime lihtsa pillimänguga. • Kasutab muusikalisel liikumises erinevaid liigutusi, samme ja vahendeid.

helisid. • Kuulab ja eristab tuttavate pillide erinevat kõla.	• Tunneb kõla järgi ära mõne õpitud pilli.	• Improviseerib lihtsaid rütme või helijärgnevusi üksi ja koos kaaslastega. • Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Liikumine		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Harjutab kõndimist, jooksmist, hüppamist, ronimist, viskamist ja püüdmist. • Osaleb aktiivselt erinevates liikumistegevustes. • Harjutab tasakaalu hoidmist erinevatel pindadel ja liikumisel. • Sooritab lihtsamaid liigutusi täiskasvanu eeskujul. • Liigub muusika ja lihtsa rütmi järgi. • Kasutab eakohaseid liikumisvahendeid täiskasvanu juhendamisel. • Osaleb lihtsates liikumismängudes ja järgib lihtsamaid reegleid. • Märkab liikumisel enda ja teiste asukohta. • Osaleb õues erinevates liikumismängudes. • Nimetab meeldivaid liikumisviise ja tuttavaid mängu.	• Kasutab põhiliikumisi järjest sujuvamalt erinevates tegevustes. • Harjutab tasakaalu, osavust, kiirust ja vastupidavust. • Säilitab tasakaalu lihtsamates liikumisülesannetes. • Sooritab harjutusi suulise juhise ja ettenäitamise järgi. • Muudab liikumist vastavalt rütmile ja tempole. • Kasutab erinevaid vahendeid eesmärgipäraselt ja turvaliselt. • Osaleb erinevates liikumismängudes ning järgib kokkulepituid reegleid. • Kohandab liikumist ruumi, kaaslaste ja vahendite järgi. • Proovib liikumist erineval maastikul ja ilmastikuoludes. • Kirjeldab mõnda spordiala ning igapäevase liikumise võimalust.	• Ühendab erinevaid põhiliikumisi ning kohandab liikumist olukorraga. • Osaleb teadlikumalt erinevaid kehalisi võimeid arendavates tegevustes. • Säilitab tasakaalu erinevates staatilistes ja dünaamilistes tegevustes. • Järgib liikumisülesande juhiseid ning näitab tuttavaid harjutusi kaaslastele. • Sooritab rütmiliikumisi üksi ja koos kaaslasega. • Valib tegevuseks sobiva vahendi ning kasutab seda oskuslikult. • Tegutseb liikumismängudes eesmärgipäraselt, arvestab kaaslaste ja ohutusreeglitega. • Valib liikumisviisi vastavalt keskkonnale, ülesandele ja ohutusreeglitele. • Kasutab omandatud liikumisoskusi erinevates

		keskkondades ning märkab puhkuse ja liikumise vajadust. • Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.
--	--	---

III. EESTI KEEL TEISE KEELENA

Eesti keel teise keelena		
3–4-aastase lapse arengulised orientiirid	4–5-aastase lapse arengulised orientiirid	5–6-aastase lapse arengulised orientiirid
• Kuulab eestikeelset kõnet ning mõistab tuttavaid igapäevaseid sõnu ja väljendeid, mida toetavad olukord, ese, pilt, žest või viibe. • Kordab ja kasutab tuttavates olukordades õpitud eestikeelseid sõnu ja lihtsamaid väljendeid. • Reageerib tuttavale lihtsale eestikeelsele korraldusele, mida toetab vajadusel žest, viibe või tegevuse ettenäitamine. • Mõistab tuttavas olukorras lihtsat küsimust ning vastab sõna, väljendi või muu talle sobiva suhtlusviisi abil. • Kasutab täiskasvanu eeskujul tuttavaid eestikeelseid tervitus- ja viisakusväljendeid. • Kuulab ja kordab mänguliselt	• Mõistab tuttavalt teemal lihtsamat eestikeelset kõnet ja sagedamini kasutatavaid väljendeid. • Kasutab tuttavates olukordades õpitud sõnavara ja lihtsaid lauseid. • Mõistab tuttavaid lihtsaid eestikeelseid korraldusi ning tegutseb nende järgi. • Mõistab lihtsaid eestikeelseid küsimusi ning vastab õpitud sõnavara kasutades. • Kasutab tuttavates igapäevaolukordades eestikeelseid tervitus- ja viisakusväljendeid. • Kordab eestikeelseid sõnu ja väljendeid ning märkab nende kõlalisi erinevusi. • Tunneb ära mõningaid eesti keele tähti ja tuttavaid kirjapilte.	• Mõistab järjest enam tuttavalt teemal ja igapäevastes olukordades kasutatavat eestikeelset kõnet. • Kasutab õpitud sõnavara ja keelelisi konstruktsioone järjest iseseisvamalt erinevates tuttavates olukordades. • Mõistab õpitud sõnavara piires järjest mitmekesisemaid korraldusi ja toimib vastavalt. • Vastab tuttavalt teemal küsimustele õpitud sõnavara ja lihtsamate grammatiliste konstruktsioonide abil. • Valib ja kasutab tuttavates suhtlusolukordades sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid järjest iseseisvamalt. • Kordab ja kasutab õpitud sõnu ning harjutab erineva häälikupikkusega sõnade

eestikeelseid sõnu, riime ja väljendeid. • Tunneb huvi eestikeelsete raamatute, piltide, sõnade ja tähtede vastu. • Jäljendab kirjutamist ning tunneb huvi tähtede kujutamise vastu. • Kuulab ja kordab lihtsaid eestikeelseid laule, liisusalme ja luuletusi. • Väljendab mõtet talle sobival viisil, kasutades vajadusel koduleelt, pilte või žeste. • Kuulab eestikeelseid salme ja laule ning kordab tuttavaid sõnu.	• Jäljendab ja kirjutab eeskuju järgi tuttavaid tähti ning oma nime. • Osaleb eestikeelsetes laulu-, liikumis- ja sõnamängudes ning esitab tuttavaid lühikesi tekste. • Kasutab õpitud eestikeelseid sõnu koos teiste suhtlusvahenditega. • Esitab kaasa tuttavaid eestikeelseid laule ja lühisalme.	eristamist ja hääldamist. • Tunneb järjest rohkem eesti keele tähti ning proovib kokku lugeda lihtsamaid tuttavaid sõnu. • Kirjutab eeskuju järgi ja järjest iseseisvamalt lihtsamaid tuttavaid eestikeelseid sõnu joonistähedega. • Esitab tuttavaid eestikeelseid laule ja luuletusi ning osaleb aktiivselt eestikeelsetes mängulistes tegevustes. • Kasutab eesti keelt tuttavas suhtluses järjest iseseisvamalt ning küsib vajadusel selgitust. • Esitab peast tuttavaid eestikeelseid luuletusi ja laule.
---	---	---

ORIENTIIRIDE KOOSTAMISE ALUSED

Alushariduse riiklik õppekava (2025); Finnish National Agency for Education, National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care; Euroopa Liidu alushariduse kvaliteediraamistik (2019). 3–6-aastaste laste vanuserühmapõhised kirjeldused on Vikerkaare pedagoogilised orientiirid. Neid kasutatakse koos õppekavas esitatud 6–7-aastaste eeldatavate arengutulemustega.

ORIENTIIRIDE KASUTAMINE JA SEOS RIIKLIKU ÕPPEKAVAGA

Orientiiride abil märgatakse, mida laps teeb iseseisvalt, mida ta teeb koostöös kaaslastega ning millist tuge vajab. Iga lapse järgmine arengusamm kavandatakse tema tegeliku oskuse, mitte üksnes vanuserühma järgi. Täiskasvanu toetava tegevuse põhimõtted on õppekava põhiosas; neid ei korrata käesoleva lisa tabelites.

Riiklik alus: haridus- ja teadusministri 07.08.2025 määrus nr 33 „Alushariduse riiklik õppekava“, §-d 12–15 (üldoskused) ja §-d 17–22 (valdkonnad). Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/113082025001>.

Eesti keele kui teise keele orientiire kasutatakse lapse keeleoskuse jälgimiseks ja toetavate tegevuste kavandamiseks, arvestades lapse seniseid oskusi, keelelist tausta ja individuaalseid arenguvajadusi.

ALLIKAD

- Alushariduse riiklik õppekava. (2025). Haridus- ja teadusministri 7. augusti 2025. a määrus nr 33. Riigi Teataja. <https://www.riigiteataja.ee/akt/113082025001>
- Council of the European Union. (2019). Council recommendation of 22 May 2019 on high-quality early childhood education and care systems (2019/C 189/02). Official Journal of the European Union, C 189, 4–14. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019H0605\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019H0605(01))
- Finnish National Agency for Education. (2022). National core curriculum for early childhood education and care 2022.
- Finnish National Agency for Education. (n.d.). National core curriculum for ECEC in a nutshell. <https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-ecec-nutshell>
- European Union. (2019). Quality framework for early childhood education and care.